

Elektronski časopis "Sirijus", ISSN: 2217-6993, ONLINE adresa: www.mason.org.rs, Urednik: Č.V.
Izlazi tromesečno (4 broja godišnje). Prvi broj izšao 1. jula 2009 godine, e-mail: info@mason.org.rs

Poštovana braćo,

Kako je blizu kraj kalendarске godine, moramo malo da ubrzamo tempo pripreme novih brojeva Sirijusa. Planirani broj je četiri izdanja tokom jedne godine, a mi smo trenutno u blagom zaostatku. Srećom, braća ne sede skrštenih ruku već pišu, tako da imamo dovoljno materijala da ispunimo plan.

Za ovaj broj smo vam pripremili nekoliko sjajnih tekstova. Naš brat M.S. (na privremenom studijskom boravku u Francuskoj) nam je pripremio dvojezični pregled istorije GLdF. Braća iz Šapca i Knjaževca su autori sjajnih tekstova koje ne smete da propustite...

Srdačan pozdrav,

vaši I.S i Č.V.

Sadržaj:

Kratka instrukcija o važnosti Katehizma i formule V.I.T.R.I.O.L.	2
Starešinstvo Lože	4
Osvrt na istorijski razvoj Velike Lože Francuske.....	9
A review of the historical development of the Grand Lodge of France	12
Zvuci tajne i zvuci tišine	15

Kratka instrukcija o važnosti Katehizma i formule V.I.T.R.I.O.L.

Svi znamo šta je **katehizam**, kao sastavni deo obuke svakog masona. To je niz pitanja na koja se daju kratki i jasni odgovori. Ti odgovori nekada moraju biti doslovni, a nekada mogu biti i obojeni našim ličnim tumačenjem. Ako postavimo sebi pitanje, zašto se toliko potencira takav vid obuke, u vidu davanja odgovora na postavljena pitanja, možemo doći do zanimljivih zaključaka. Izneću ovde jednu ličnu spoznaju, koja se može povezati upravo sa smisлом katehizma, zatim formule V.I.T.R.I.O.L., i sugerisanih vrlina budnosti i istrajnosti.

Važno je postavljati **pitanja**, nije važno što ne znamo odgovore u ovom trenutku. Kada znamo šta tražimo, znaćemo i da prepoznamo odgovor kada se pojavi. A hoće, ako budemo budni i istrajni, dok posećujemo našu unutrašnjost zemlje (interiora terrae). Ta unutrašnjost zemlje su naša okorela, vremenom i zaboravom zatrpana, bitna iskustva, na

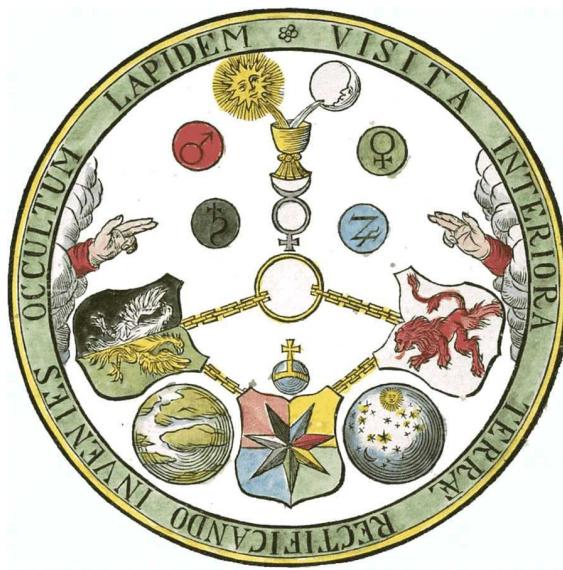
kojima smo, kao od neobrađenog kamena, zidali naš život. To je ono na što u kabinetu razmišljanja upućuje formula **V.I.T.R.I.O.L.**

Evo konkretnog primera iz ličnog iskustva. Dugo, baš dugo patim od problema "nezavršavanja započetog". Često sam se pitao: Zašto? Gomila započetih knjiga, odličnih ideja na kojima počнем žestoko raditi i zaista se naraditi, tj. utrošiti dosta vremena. A onda, u prvim trenucima zamora idejom, u prvom napadu manjka inspiracije, ja prelazim na nešto drugo, nešto zanimljivije. Pazite, ja ne odustajem svesno; ja kažem sebi: "dobro je ovo, završiću kasnije, završiću NEKAD". To "nekad" se obično dešavalо "nikad".

E upravo to NEKAD je bilo najveći problem, svojevrsni veo koji mi je godinama skrivao istinu. U

stvari, odgovor je došao pomalo kao bljesak svetlosti – poruku sam pogrešno čuo, odnosno, prava poruka iz podsvesti ne glasi "završiću NEKAD" nego "završiće NEKO drugi". Ne ja!

Naime, imao sam starijeg rođaka koji mi je mnogo pomogao u životu, ali koji se često previše zaštitnički ponašao prema meni. Tako da kad god i šta god bih ja započeo da radim, on bi se odnekud stvorio i doslovno preuzimao taj moj posao. Naravno, u najboljoj nameri, uz propratne reči: "Pusti mene! Daj meni! Ja ču to! Skloni se! Odmori se!" i tome slično. Reči verovatno iskrene i bezazlene, ali je moj podsvesni um, izgleda, razumeo to sasvim drugačije, i pomalo iskrivljeno: "Ti to ne umeš! Ti to ne možeš! On će bolje! Tvoje je samo da započnes - NE MORAŠ DA ZAVRŠIŠ!"

Kad mi je prvi put kroz glavu proletela ta misao, tj. sećanje na te situacije u kontekstu mog problema koji godinama pokušavam da rešim, postalo mi je sasvim jasno. To je bio grubi kamen na kojem sam nesvesno zidao svoj život. Žao mi je sada sveg tog izgubljenog vremena i protračenih ideja koje će se teško ikada više vratiti u starom sjaju i intenzitetu, a koje sam tada, uz malo više truda, mogao dovesti do kraja. Bio bih daleko zadovoljniji i ostvareniji.

Istinska poruka koju mi je slao podsvesni um - završiće neko - nije mi delovala logično, zato mi nije ni dopirala do svesti toliko dugo vremena, zato je nisam ni razumeo. A od suštinske važnosti je bilo da bude prepoznata, osvećena, da vidim u čemu je problem i zašto postupam na takav način. Naš svesni um je rob logike, a moj um je u slučaju ove poruke iz podsvetskog, razmišljao otrprilike ovako: "Pobogu, kako može završiti neko ono što je moja ideja! Mnogo je logičnije da će to ja završiti nekad" i zato ju je tako i tumačio. A bilo mu je i lakše da tako tumači, jer nije iziskivalo nikakav dodatni trud i ozbiljan rad.

Često nam se dešava da ne razumemo sami sebe, ni motive nekih naših postupaka. Naizgled, nam je jasno – ali, u suštini nije. Vidimo to po rezultatima, obično negativnim, i reakcijama ljudi oko nas. Znamo da možemo bolje, znamo da smo u suštini bolji – ali, nešto nam u dubini pomuti vodu na izvoru, pa žanjemo plodove koje nismo baš priželjkivali.

Ispravljati ono što je iskrivljeno, razbistrevati ono što je pomućeno, menjati ono što je dotrajalo i zastarelo – to je suština duhovnog rada na samom sebi. To je ono što masonerija naziva velikim delom, ili bolje rečeno – velikim radom na usavršavanju i poboljšavanju nas samih i svega oko nas.

Zato, draga braćo, i vi budite vredni, budni i istražni, i pogledajte dobro u sebe – možda se i u vašem životu, u dubinama vaše podsvetskog uma, negde sakrio "neko" koji vam obećava "nekad" a ne "sad". I koji vam kao šargarepu na štapu uvek nudi nešto drugo, zanimljivije, bolje. Kopajte, tj. posetite unutrašnjost vaše zemlje i pronađite skriveni kamen saznanja o samom sebi. Pokušajte pronaći pravu reč, a ne onu koju je naš svesni um iz ko zna kog razloga iskrivio, tj. zamenio. I pogrešno protumačio, jer nije spremjan čuti Istinu.

На Оријенту Шапца

Dana 23. октобра 2020. г.и.с

Br.M.M.

Starešinstvo Lože

Podstaknut zatišjem koje je izazvala aktuelna zdravstvena situacija u Republici Srbiji i samim tim i u našoj Obedijenciji, te inauguracijom novih Starešinstva u našim Poštovanim Ložama, još uvek sputan jer se ne nazire kraj pošasti koja nas ograničava u svim vidovima ljudskosti, smatram da treba da vam se obratim ovakvim putem i napišem instrukciju u vidu podsetnika o starešinstvu u jednoj poštovanoj saveznoj loži.

Starešinstvo Lože (Oficiri Lože) je izvršna i savetodavna vlast, a čine je: Časni Starešina, Prvi Nadzornik, Drugi Nadzornik, Besednik, Sekretar, Ispovednik, Obrednik, Mačonoša, Dvernik, Blagajnik, i Milosrdnik. U zavisnosti od kvantiteta Majstora Kraljevske Umetnosti Lože, Oficiri Lože mogu biti i Zamenik Časnog Starešine, Domaćin Hrama i Muzički Majstor. Takođe, Oficir Lože je i Prethodni Časni Starešina (Past Master).

Starešinstvo se bira na Ritualnom Radu Lože Majstora apsolutnom većinom a mandat Starešine i ostalih Oficira Lože traje jednu masonsку godinu. U skladu sa Statutom Velike Nacionalne Lože Srbije oni uzastopno mogu biti birani najviše još jedanput, osim Sekretara i Blagajnika Lože koji mogu biti birani više puta za redom.

Trojica koja vode Ložu su Časni Starešina, Prvi Nadzornik i Drugi Nadzornik. Uz Besednika i Sekretara oni čine pet Svetlosti Lože, a da bi Loža radila ispravno potrebno je najmanje sedam Majstora Kraljevske Umetnosti.

Časni Starešina je prvi među jednakima, simbolizuje zastupnika Velikog Neimara Svih Svetova, najviša je masonska vlast u Loži i njegov autoritet je neprikosnoven. On nadahnjuje Ložu i izabran je da predsedava i rukovodi svim Radovima u Loži, a njegov sto se nalazi na Istoku

uzdignut tri stepenika od poda. Njegova ličnost je nepovrediva, a pored toga što on predstavlja Ložu na sednicama Saveznog veća, Skupštini i drugim organima Velike Nacionalne Lože Srbije, zadužen je da održava čvrst lanac sloga i jedinstva među članovima Lože. Kao takav direktno je odgovoran za izvršavanje odluka organa Velike Nacionalne Lože Srbije. Njegova obaveza je da svojim autoritetom širi masonski duh, održava red, podržava masonske aktivnosti Bratstva i neguje bratsku ljubav među Braćom. Takođe, njegova obaveza je i da vodi računa o Braći, ne samo u Loži, već i u profanom životu. Na stolu Časnog Starešine nalaze se: plameni mač – simbol duhovnog autoriteta, čekić – simbol svetovne moći, trokraki svećnjak, kutija predloga, jedna sveća (Zvezda), globus, i peščani sat. Obeležje na njegovoj kecelji i lenti je ugaonik koji predstavlja savršenstvo koje je sam Časni Starešina, a simbolički broj koji mu se pripisuje je broj 1 (jedan).

Prvi Nadzornik sedi za stolom na Zapadu koji je uzdignut dva stepenika iznad poda. Na njegovom stolu se nalaze: čekić, dvokraki svećnjak i jedna sveća (Zvezda). Prvi Nadzornik pomaže Starešini prilikom vođenja Ritualnog Rada, održava red u Južnoj Koloni i ima prednost u dobijanju reči na Radu, osim ako je reč tražio Besednik, a u odsustvu Starešine ovlašćen je da vodi Ložu i ne sme izostati sa Rada bez dozvole Časnog Starešine. Ukoliko napusti Ritualni Rad u otvorenoj Loži, istog trenutka mora biti zamenjen. Zadužen je za rad Pomoćnika Kraljevske Umetnosti, nadgleda i usmerava njihovo slobodnozidarsko obrazovanje i podnosi izveštaj Loži Majstora kada predlaže uzdizanje Pomoćnika. Po drevnim međašima Prvi Nadzornik biva biran u narednom mandatu za Časni Starešinu, ali u novije vreme ta praksa ne mora da se poštuje. Obeležje Prvog Nadzornika na kecelji i lenti su dve libele – simbol ujednačenosti, a simbolički broj koji mu se pripisuje je broj 2 (dva).

Drugi Nadzornik je smešten ja Jugu, njegov sto je uzdignut jedan stepenik iznad poda, a na njegovom stolu se nalaze čekić i jedna sveća (Zvezda). On pomaže Starešini prilikom Ritualnog Rada, vodi računa o spoljašnjoj bezbednosti Lože, održava red u Severnoj Koloni i ima prednost u

dobijanju reči posle Besednika i Prvog Nadzornika. U odsustvu Starešine i Prvog Nadzornika ovlašćen je da vodi Ložu i ne sme izostati sa Rada bez dozvole Časnog Starešine. Njegov zadatak je da nadgleda i usmerava slobodnozidarsko obrazovanje Učenika Kraljevske Umetnosti i kada se steknu uslovi predlaže Loži Majstora njihovo unapređenje. Takođe, stara se da svaki Brat u Loži napreduje u duhovnom smislu. Po drevnim međašima Drugi Nadzornik u narednom mandatu biva biran za Prvog Nadzornika, ali u novije vreme ta praksa ne mora da se poštuje. Obeležje Drugog Nadzornika na kecelji i lenti je visak – simbol moralnog i materijalnog napredovanja, a simbolički broj koji mu se pripisuje je broj 3 (tri).

Besednik, sublimirano, bdi nad Ložom trudeći se da svi poštuju moralne zakone i da se vladaju u skladu sa Knjigom Svetog Zakona. Njegovo mesto je levo na Istoku, na južnoj strani od Starešine i uzdignuto je jednim stepenikom. On je „Čuvar Konstitucije“ i njegova je dužnost da se Konstitucija, Statut i Domaća uredba VNLS i svi ostali propisi Lože poštuju, te da se u skladu sa njima izvode svi Radovi. On ima pravo da u svakom trenutku uzme reč u Loži kako bi ukazao na nepravilnosti, a da bi uspešno obavljao taj zadatak mora da bude dobar poznavalac svih usvojenih akata, slobodnozidarske literature i slobodnozidarske misli uopšte. Na poziv Starešine sintetizuje sadržaj rasprave, formulše predlog o kome se vrši glasanje i predlaže zaključke u vezi sa dnevnim redom. Posle njega niko ne može da uzme reč po toj tački dnevnog reda. Prilikom balotiranja, ali i javnog glasanja, Besednik kontroliše isto. Pored toga, Besednikova obaveza je da svekolikoj Braći pomogne u izboru tema za njihove Arhitektonske skice, Arhitektonske nacrte i Arhitektonske instrukcije, kao i da ih uputi u izvore slobodnozidarske literature. Kada Besednik na kraju svog obraćanja kaže: „Rekao sam“, niko više ne može da traži reč. Ako Starešina Lože zatraži Besednik će održati prigodnu besedu u vezi sa Inicijacijom, Unapređenjem i Posvećenjem, a na kraju Ritualnog Rada uvek čita Dekalog. Obeležje Besednika na kecelji i lenti je otvorena knjiga – simbol masonske erudicije, a simbolički broj koji mu se pripisuje je broj 4 (četiri).

Sekretar (Pisar) je čuvar izgovorene i pisane reči. Gledajući sa Istoka njegovo mesto je na Istoku desno od Časnog Starešine i uzdignuto je jednim stepenikom. Na Radovima vodi zapisnik, verno sastavlja i čuva Arhitektonske table, vodi računa o korespondenciji i pozivima na Radove. Pored toga on sprovodi u delo odluke Lože i Časnog Starešine i vodi računa o ispunjenju svih funkcija administrativne prirode neophodnih za kvalitetan rad Lože. On čuva Povelju o osnivanju Lože i Knjigu Znanja u kojoj su sakupljeni Konstitucija, Statut, Domaća Uredba, Rituali i ostala normativna akta neophodna za rad i upravljanje Ložom. Sekretar obaveštava Braću o Radovima i drugim događajima od značaja za Ložu, vodi evidenciju o prisustvu Braće na Radovima, vodi Knjigu Matrikula Lože, vodi Knjigu Molilaca Lože, čuva pečat i arhiv Lože, održava redovnu komunikaciju sa Velikom Nacionalnom Ložom Srbije i Ložama koje su pod njenom zaštitom, dostavlja Velikom Sekretaru, Tehničkom Sekretaru i Velikoj Kancelariji svu potrebnu dokumentaciju vezanu za rad Lože. Ako u Loži nema izabranog Oficira Muzičkog Majstora on ima tu obaveznu i stara se za intoniranje himne Republike Srbije, a kasnije u toku Rada za lep muzički ugođaj u skladu sa preporukama za isti. Njegova funkcija Oficira u Loži nije ograničena i može biti uzastopno izabran više puta. Obeležje Sekretara na kecelji i Lenti su dva ukrštена pera – simboli spisateljstva, a simbolički broj koji mu se pripisuje je broj 5 (pet).

Ispovednik je formacijski šesti po rangu Oficir u Loži zadužen za kompletan ritualni aspekt Radova. Njegovo mesto je na Jugu i on sedi pored Blagajnika. Obično se bira iz redova iskusnih Majstora Kraljevske Umetnosti koji do tančina poznaju načine izvođenja različitih Ritualnih Radova (Ispitivanje između Stubova, Inicijacija, Povišenje nagrade, Posvećenje, Unošenje Svetla, Masonsko Venčanje, Ritual Usvajanja Dece, Žalobni Rad, itd.). Ispovednik zamenjuje Prvog i Drugog Nadzornika, pa čak i Starešinu i njegovog Zamenika, kada su spremeni da prisustvuju Radu. On generalno predstavlja univerzalnog zamenika za sve oficirske dužnosti u Loži, jer je on ekspert za ritualni masonske rad. Njegova glavna dužnost je da preko znakova prepoznavanja, hvata i reči

proveri svakog nepoznatog posetioca koji dolazi u Ložu i o istom obavesti Starešinu i Obrednika. Zbog toga je u drevnim međašima nosio naziv Strašni Brat. On rešava moguće sukobe među Braćom, pomaže Braći u nevolji i bdi nad harmoničnom atmosferom u Loži. Takođe, on se brine o poučavanju Braće u obredima i rukovodi i poučava Molioce, Učenike Kraljevske Umetnosti i Pomoćnike Kraljevske Umetnosti. Ispovednik prilikom podvrgavanja kandidata iskušenjima vodi iste i obavezno je jedan od Pripremajućih Majstora. Obeležje Ispovednika na kecelji i lenti je vaga koja se oslanja na vrh mača (po tumačenju Uvaženog Brata Zorana Totića, mada ima i drugih tumačenja) – simboli koji govore sami za sebe, a simbolički broj koji mu se pripisuje je broj 6 (šest).

Obrednik pre početka svakog Ritualnog Rada sa Učenicima Kraljevske Umetnosti vrši pripremanje Hrama, postavlja Insignije na svoja mesta i samim tim kontroliše da li je sve pripremljeno za izvođenje Rituala. Njegovo mesto je levo od Časnog Starešine. On pomaže Starešini u vođenju Rada, od otvaranja do zatvaranja Lože. Udarcima žezla podseća Braću da zakon treba poštovati, a žezlo je simbol zakona, tj. Konstitucije, Statuta, Domaće Uredbe, Drevnih Međaša i drugih propisa koji važe u Obedijenciji. On uvodi sve članove Lože u Hram i raspoređuje ih na mesta gde će sedeti u toku Rada. Potom uvodi goste, Velike Oficire i Velikog Majstora, ako prisustvuju Radu.

On učestvuje u izvođenju Rituala na svim stepenima i obezbeđuje da se Radovi u svemu izvode striktno prema obredu. Kod Balotaže, Obrednik priprema i deli kuglice i nosi kutiju za Balotiranje. Nakon toga predaje kutiju Besedniku koji prebrojava kuglice i saopštava rezultat glasanja. Takođe, nosi Kutiju predloga i predaje je Časnom Starešini. Obeležje na njegovoj kecelji i lenti su dva ukrštена žezla, a u nekim Ložama dva ukrštena mača preko žezla koje stoji uspravno – simboli zakona. Simbolički broj koji se pripisuje Obredniku je broj 7 (sedam).

Mačonoša učestvuje u izvođenju Rituala na svim stepenima i pomaže Starešini da se Rad obavi u skladu sa obredom. Njegovo mesto je gledano sa Istoka desno od Časnog Starešine. On, obezbeđuje red unutar Hrama, proverava da li gosti Lože pripadaju Bratstvu, odobrava njihov ulazak u Ložu a potom, zajedno sa Obrednikom, uvodi goste Lože u Hram. Tokom Ritualnog Rada izvršava naređenja Časnog Starešine: otvara Knjigu Svetog Zakona, izlaže Tri Velika Svetla, odmotava Radni Tepih Lože, pomaže u obuci kandidata, obnosi Kesu milosrđa, zajedno sa Milosrdnikom broji novac iz nje i isti predaje Milosrdniku, a prilikom Balotaže pomaže Obredniku kod brojanja glasova. Sublimirano, on bdi nad Braćom i čuva ih na njihovom putu ka Svetlosti i opominje svakog da istraje na pravom putu, te ukazuje na greške koje treba ispraviti. Obeležje na njegovoj kecelji i lenti su dva ukrštena mača (u nekim Ložama sa okom iznad) – simboli svojstveni održavanju reda i zakona. Simbolički broj koji se pripisuje Mačonoši je broj 8 (osam).

Dvernik je Oficir Lože zadužen za čuvanje Hrama i brine o njegovoj bezbednosti za vreme Rada. Njegovo mesto u Hramu je, po moćustvu, desno od vrata. On je naoružan mačem i ne dozvoljava profanima da uđu u Hram. Za vreme čitanja Arhitektonske table nikome ne dozvoljava izlazak iz Hrama. On je onaj koga tražilac prvog susreže kada treba da bude primljen i stoga Dvernik treba uvek da govori odsečno, jasno i razgovetno. Važno je da prilikom prijema unapred ima podatke o imenu kandidata i njihovih jemaca, kako bi davao tačne odgovore na pitanja koja mu postavlja Starešina Lože. Takođe, Dvernik mora da

zna napamet pravila po kojima dopušta ulazak i izlazak Braće iz Hrama. Njegov mač ne treba nikada da bude položen u korice jer Dvernik mora uvek biti oprezan i spremna na brzu akciju. Samim tim, on za takvu dužnost mora da poseduje veoma precizne kvalitete: opreznost, brzinu, snagu, veštinu, odlučnost i hrabrost. Obeležje na njegovoj kecelji i lenti je jedan uspravan mač – simbol zakona, a simbolički broj koji mu se pripisuje je broj 9 (devet).

Blagajnik (Rizničar) je čuvar riznice Lože i čuvar blaga. Njegovo mesto u Hramu je gledano sa Istoka sa leve strane Časnog Starešine. On prikuplja novac od članstva Lože i za svaki prijem novca, po bilo kom osnovu, izdaje uplatiocu priznаницу о uplati u blagajnu Lože. U obavezi je da svaki prijem i isplatu novca evidentira u Dnevniku Blagajne, a po redosledu nastanka promene, prijema, odnosno isplate novca. Dnevnik Blagajne se vodi elektronski u Excel-u, a u skladu sa Pravilnikom o materijalno-finansijskom poslovanju Velike Nacionalne Lože Srbije. Funkcija Blagajnika kao Oficira Lože nije vremenski ograničena i on može biti biran više puta za redom. Obeležje na njegovoj kecelji su dva ukrštena ključa – simboli sigurnosti, a simbolički broj koji se pripisuje Blagajniku je broj 10 (deset).

Milosrdnik je čuvar Kese milosrđa i brine o Braći i njihovim porodicama kada zapadnu u nevolju. Njegovo mesto u Loži je gledano sa Istoka levo od Starešine Lože. Ako Braća iz Lože uoče ili saznaju za probleme druge Braće ili porodica upokojene Braće, obaveštavaju Milosrdnika u poverenju, usmenim putem. Milosrdnik diskretno proverava sve aspekte nevolje u koju je određeni Brat zapao i o tome obaveštava Starešinu Lože, sa kojim se savetuje kako da se u konkretnom slučaju najbolje pomogne. Važno je da svoju dužnost obavlja masonska diskretno, vodeći računa da ne povredi ili uvredi nekoga od Braće. U navedene svrhe koriste se sredstva iz Udovičke kese koja Milosrdnik prikuplja i prebrojava na kraju svakog Rada. U Bratstvu Milosrdnik je čuvar fondova koji se prikupljaju na svakom masonskom Radu, a koji su namenjeni dobročinstvima i u Bratstvu, i u profanom svetu. On vodi registar dobročinstava koji na svakom listu nosi potpis Časnog Starešine.

U registar se unose po datumima primljene i izdate sume novca sa ukazanim odobrenjima i nalozima. Pored navedenog, dužnost Milosrdnika je i da obilazi bolesnu Braću i da o tome obaveštava Ložu. Obeležje na njegovoj kecelji i lenti je kesa ukrašena srcem – simbol koji govori sam za sebe, a simbolički broj koji se pripisuje Milosrdniku je broj 11 (jedanaest).

Domaćin Hrama je čuvar kompletne imovine Lože. Brine o nabavci alata, Insignija, Regalija, opreme, kancelarijskog i drugog materijala. Poseduje ključ od vrata Hrama i u obavezi je čestog usmenog, telefonskog i elektronskog kontakta sa Starešinom Lože. Njegovo mesto u Hramu je gledano sa Istoka levo od Starešine Lože. Obeležje na njegovoj kecelji i lenti je prikaz antičkog hrama – simbol slobodnozidarskih prapocetaka.

Muzički Majstor se stara da muzikom upotpuni Ritualne Radove, da im dâ svečani ton i time uveliča svečanu atmosferu na Radu. Njegova prva obaveza je da intonira himnu Republike Srbije pre početka Rada. Obeležje na njegovoj kecelji i lenti je stari gramofon na navijanje sa trubom – simbol koji govori sam za sebe.

Prethodni Časni Starešina (Past Master) je Časni Starešina koji je tu dužnost obavlja u prethodnom periodu. On svojim mudrim savetima pomaže svekolikoj Braći Lože na njihovom slobodnozidarskom putu, a njegovo mesto u Hramu je na Istoku, levo od Časnog Starešine. U slučaju nemogućnosti Časnog Starešine da prisustvuje po pozivu nekom Radu VNLS i Poštovanih Loža VNLS, Past Master može da predstavlja Starešinu Lože. Obeležje na njegovoj

kecelji i lenti je šestar sa suncem između krakova – simbol savršenstva, Sunca i Svetlosti.

Zamenik Časnog Starešine, kao što i naziv kaže, zamenjuje Starešinu Lože u svim situacijama kada je ovaj sprečen da vodi Ritualni Rad ili da predstavlja Ložu na sednicama Upravnog i Saveznog veća, Skupštini i Ritualnim Radovima drugih Poštovanih Loža.

Svakom novom starešinstvu želim svetao, prav put i mnogo uspeha u radu. Neka mudrost vodi našu gradnju! Ka Suncu!

Na Orijentu Knjaževac,

Br. S.C.

20. dana septembra meseca 6021. G.I.S.

MKU

L I T E R A T U R A:

Slobodno zidarstvo – Rituali na prvom stepenu sa tumačenjima – Dragan Jaćimović-Miomir Đukić – Beograd, 2004.

Rečnik Slobodnog zidarstva – Danijel Ligu, Paideia 2001.

Zoran B. Totić – Simbolika brojeva u Slobodnom zidarstvu – Beograd, Skripta internacional 2017.

Masonska priručnik – Dejan Ćikara, Orijent Beograd – Beograd - Kosmos 6013.

Osvrt na istorijski razvoj Velike Lože Francuske

Počinjemo ovaj narativ o višekovnom radu francuske masonerije (a posebno Velike Lože Francuske) sa osvrtom na **Šoov statut iz 1598. godine** koji se pominje kao jedan od prvih značajnih dokumenata u petom izdanju brošure Velike Lože Francuske izdate 2016 godine. Ovaj dokument je Vilijam Šo 28. decembra pomenute godine pripremio za odobrenje slobodnih zidara okupljenih toga dana kako bi se dobio značaj usaglašene, izglasane i priznate konvencije. U dokumentu je dato pojašnjenje o zadacima slobodnih zidara kao i tumačenje o načinu sprovođenja zadataka u okviru lože na način koji bi bio prihvatljiv i usklađen sa iskustvom i znanjem okupljene braće. Šo je precizirao da majstor mason može imati najviše do 3 učenika tokom života koji bi bili vezani za svoje majstore tokom perioda od 7 godina. Dokument sadrži i brojna druga pravila a između ostalog i ta da 6 majstora masona i dva učenika mogu biti prisutni na novim incijacijama, ali je bilo reči i o superviziji rada i kaznama za one koji ne prisustvuju radu. Ovo je bio značajan dodatak u razumevanju i formiranju šireg koncepta operativne i spekulativne masonerije u kasnijim periodima pa sve do danas.

Idući dalje kroz istoriju došlo je do formiranja **Andersenove konvencije 1721 godine**, koju je Džeјms Andersen napisao na inicijativu Džona Montagua, Velikog Majstora londonske lože u to vreme. Takođe se pominje i Andersenova saradnja sa Žan Teofil Desažulijeom koji je bio poznat kao hugenot ali i kao naučnik i filozof koji je davao snažnu podršku idejama Isaka Njutna.

Pola veka nakon Andersenove konvencije, došlo je u Francuskoj do formiranja Statuta iz **1762. godine** koji se često naziva i **Konstitucija iz Bordoa**. Originalni primerak je nestao, a preostale su kopije koje služe kao dokazi razvoja francuske masonerije u 17. veku. Tokom vremena su evidentirani i određeni problemi koji se ogledaju u različitim verzijama kopija nastalim u kasnijim periodima. Međutim, ne zalažeći previše u to, ovim dokumentom je potvrđeno postojanje reda sa 25 stepeni razvoja ukupno (Rite de Perfection de Bordeaux). Nešto kasnije, **1786.** godine je došlo do formiranja **Velike Konstitucije u Berlinu** gde je formiran red sa 33 stepena da bi **1875. godine**

Konvent Međunarodnog Vrhovnog Saveta konstituisao osnivačku povelju u Lozani.

–Još 1728. godine je Filip Vorton kao Veliki Majstor francuskih masona definisao put za razvoj Velike Lože Francuske. Etien Morin je 1761 godine dobio patent o priznanju od Šelon de Žonvila i grofa od Klermonta tadašnjeg Velikog Majstora.

drevni i prihvaćeni je formiran i došao u francusku 1804. godine. Na primer, 1805. godine, De Gras je uticao na formiranje Vrhovnog Saveta Italije Škotskog reda drevnog i prihvaćenog u Milanu, a zatim je 1809. godine uticao i na formiranje Vrhovnog Saveta u Španiji u Madridu.

Aleksandar Fransoa August De Gras, poznatiji kao Grof od Gras-Tilija je kao francuski oficir nakon poraza francuske flote u Sant Domigu 1793, prešao u Čarlston u Južnu Karolinu gde se zajedno sa drugim francuskim oficirima organizovao i pridružio slobodnim zidarima osnivajući francusko odeljenje. 1801. godine je bio jedan od 11 članova Vrhovnog Saveta Škotskog reda drevnog i prihvaćenog. Nakon dolaska Napoleona na vlast, De Gras se vraća u Francusku i pomaže u razvoju masonerije (Škotskog reda drevnog i prihvaćenog) kako u Parizu tako i u drugim evropskim prestonicama. **Škotski Obred**

Godine 1838. Eli, vojvoda od Dekazea imenovan je za suverenog velikog komandanta Vrhovnog saveta Francuske, gde će biti sve do 1860. Godine 1862. Napoleon III je lično imenovao francuskog Maršala Bernarda Piera Magnana za naslednika princa Lusiena Murata za velikog majstora Velikog Orijenta Francuske. Bernard Pier Magnan nameravao je da nametne ponovno ujedinjenje svih obreda koji su se tada primenjivali u Francuskoj u okviru Velikog Orijenta. To mu nije uspelo usled delovanja Žan Pons Gijom Vianeta, francuskog akademika, političara i pisca, izabranog

za Suverenog Velikog Komandanta Vrhovnog Saveta Francuske od 1860. do 1868. godine.

Pod današnjim imenom Velika Loža Francuske, red postoji od 1894. godine (G.:L.:D.:F.:).

Prvi Ustav oživele Velike Lože Francuske je zasnovan na Deklaraciji o načelima iz Lozane 1875. i definisao je masoneriju kao „univerzalni savez zasnovan na solidarnosti“ sa ciljem promovisanja emancipatorske evolucije društva.

Početkom 20. veka, Velika Loža Francuske je porasla sa 3.000 članova 1894. na 8.400 1912. godine dok 1914. broji 149 loža. Godine 1911, Velika Loža Francuske je kupila bivši franjevački manastir u ulici 8 rue Puto u 17. arondismanu kako bi osnovala svoje sadašnje sedište. Tokom Prvog svetskog rata januara 1917. godine održana je Međunarodna konferencija Francuske, Belgije, Italije i Srbije. Stvaranje Društva naroda je tom prilikom pozitivno izglasano.

Kasnije, početkom Drugog Svetskog rata, u junu 1940. gestapo je zauzeo arhiv Velike Lože Francuske, a nemačke vlasti su zauzele hram. Međutim, škotska masonerija pokušala je preživeti u tajnosti koju su nametnula ratna vremena, ali i

zahvaljujući načelima koja je izdao tadašnji Veliki Majstor Dumensil De Garmont.

Šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog veka Veliki Majstor, doktor Pjer Simon (lekar) odigrao je ključnu ulogu u izradi zakona o kontracepciji koji je Parlamentu predstavila Simone Veil 1975. godine. Tokom druge polovine 20. veka, Velika Loža francuske je stalno rastla sa 438 loža i 17.500 članova 1989. godine na 640 loža i 25.000 članova 1998. godine. Od 2020. godine broji 930 loža i preko 33 000 članova.

Danas, Velika loža Francuske ima 242 lože od 4 do 14 stepena (Loges de Perfection), 100 loža od 15-18 stepena (Souverrains Chapitres), 56 loža 19-30 stepena (Sublimes Areopages), 12 loža 31 stepena (Tribunaux Reginaux) i 5 loža 32 stepena (Consistories Regionaux). Ukupno u ovim radionicama na višim stepenima radi blizu 10.000 članova.

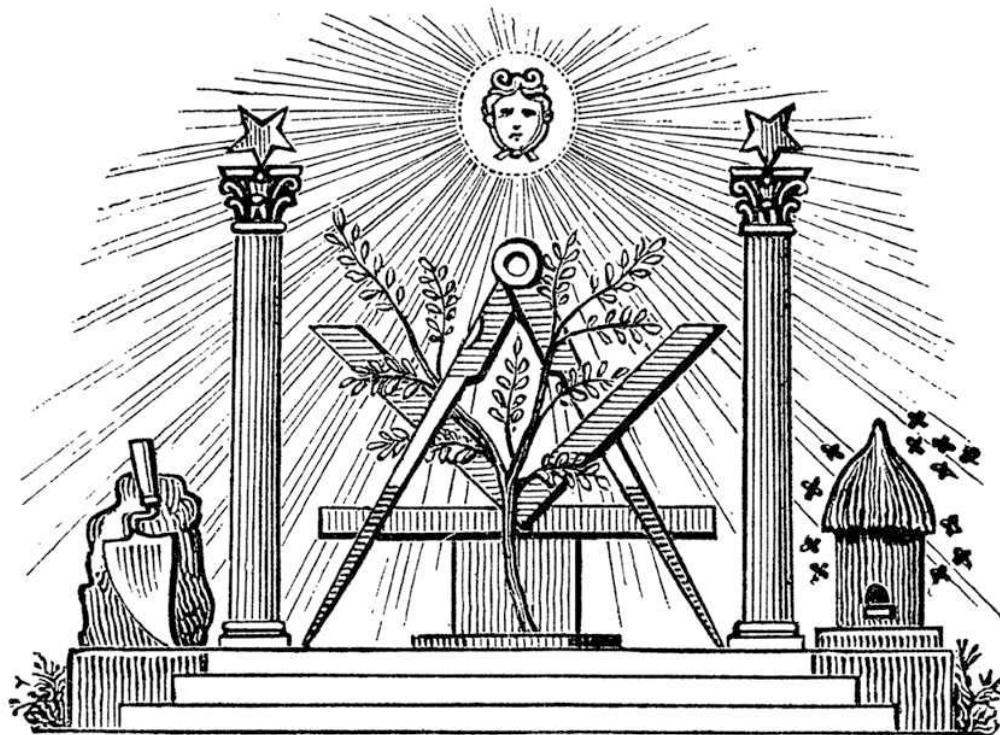
U pripremi ovog teksta kao izvori su korišćene i zvanične brošure Velike Lože Francuske.

Br. M.S., P.K.U.

Na Orientu Francuske

18.09.6021 G.I.S.

A review of the historical development of the Grand Lodge of France

We begin this narrative of the centuries-old work of French Freemasonry (and especially the Grand Lodge of France) with reference to the Shaw Statute of 1598 which is mentioned as one of the first significant documents in the fifth edition of the 2016 Grand Lodge of France brochure. This document was prepared by William Shaw on December 28 of that year for the approval of the Freemasons gathered on that day in order to gain the significance of the agreed, voted and recognized convention. The document provides an explanation of the tasks of Freemasons as well as an interpretation of how to carry out tasks within the lodge in a way that would be acceptable and consistent with the experience and knowledge of the gathered brothers. Shaw specified that a master mason can have a maximum of 3 students during his life who would be attached to him for a period of 7 years. The document also contains numerous other rules, including the fact that 6 Masons masters and two students can be present at new initiations, but there was also talk of work

supervision and penalties for those who do not attend work. This was a significant addition to the understanding and formation of the broader concept of operative and speculative Freemasonry in later periods until today.

Going further through history, the Andersen Convention of 1721 was formed, which was written by James Andersen on the initiative of John Montagu, the Grand Master of the London Lodge at that time. Mention is also made of Andersen's collaboration with Jean Theophilus Desagulliers, who was known as a Huguenot but also as a scientist and philosopher who gave strong support to the ideas of Isaac Newton.

Half a century after the Andersen Convention, the Statute of 1762, often referred to as the Bordeaux Constitution, was drafted in France. The original copy has disappeared, and copies remain that serve as evidence of the development of French Freemasonry in the 17th

century. Over time, certain problems have been recorded, which are reflected in different versions of copies created in later periods. However, without going into too much detail, this document confirms the existence of an order with 25 degrees of development in total (Rite de Perfection de Bordeaux). Somewhat later, in 1786, the Great Constitution was formed in Berlin, where an order with 33 degrees was formed, and in 1875, the Convention of the International Supreme Council constituted the founding charter in Lausanne.

As early as 1728, Philip Wharton, as the Grand Master of the French Masons, defined the path for the development of the Grand Lodge of France. In 1761, Etienne Morin received a patent for recognition from Chalon de Jonville and the Earl of Clermont, the then Grand Master.

Alexander Francois August De Grass, better known as the Earl of Grass-Tilly, as a French officer after the defeat of the French fleet at Sant Domingo in 1793, moved to Charleston, South Carolina, where he organized with other French officers and joined the Freemasons, founding a French chapter. In 1801 he was one of the 11 members of the Supreme Council of the Ancient and Accepted Order of Scotland. After Napoleon came to power, De Grass returned to France and helped develop Freemasonry (the Scottish Order of the Ancient and Accepted) both in Paris and in other European capitals. The ancient and accepted Scottish Rite was formed and came to France in 1804.

For example, in 1805, De Grass influenced the formation of the Supreme Council of Italy of the Scottish Order of the Ancient and Accepted in Milan, and then in 1809 he influenced the

formation of the Supreme Council in Spain in Madrid.

In 1838, Eli, Duke of Decazes, was appointed Sovereign Grand Commander of the Supreme Council of France, where he would remain until 1860. In 1862, Napoleon III personally appointed French Marshal Bernard Pierre Magnan as the successor to Prince Lucien Murat as Grand Master of the Grand Orient of France. Bernard Pierre Magnan intended to impose the reunification of all the rites that were then applied in France within the framework of the Grand Orient. He did not succeed due to the actions of Jean Pons Guillaume Vianet, a French academic, politician and writer, elected Sovereign Grand Commander of the Supreme Council of France from 1860 to 1868.

Under the present name of the Grand Lodge of France, the order has existed since 1894 (G:L:D:F:).

The first Constitution of the revived Grand Lodge of France was based on the Declaration of Principles of Lausanne in 1875 and defined Freemasonry as a "universal alliance based on solidarity" with the aim of promoting the emancipatory evolution of society.

At the beginning of the 20th century, the Grand Lodge of France grew from 3,000 members in 1894 to 8,400 in 1912, while in 1914 it had 149 lodges. In 1911, the Grand Lodge of France bought

the former Franciscan monastery at 8 rue Puteaux in the 17th arrondissement to establish its current headquarters. During the First World War, in January 1917, the International Conference of France, Belgium, Italy and Serbia was held. The creation of the League of Nations was positively voted on that occasion.

Later, at the beginning of the Second World War, in June 1940, the Gestapo occupied the archives of the Grand Lodge of France, and the German authorities occupied the temple. However, Scottish Freemasonry tried to survive in the secrecy imposed by the war times, but also thanks to the principles issued by the then Grand Master Dumensil De Garmont.

In the 1960s and 1970s, the Grand Master, Dr. Pierre Simon (doctor), played a key role in drafting the contraceptive law, which was introduced to Parliament by Simone Weil in 1975. During the second half of the 20th century, the Grand Lodge of France grew steadily from 438

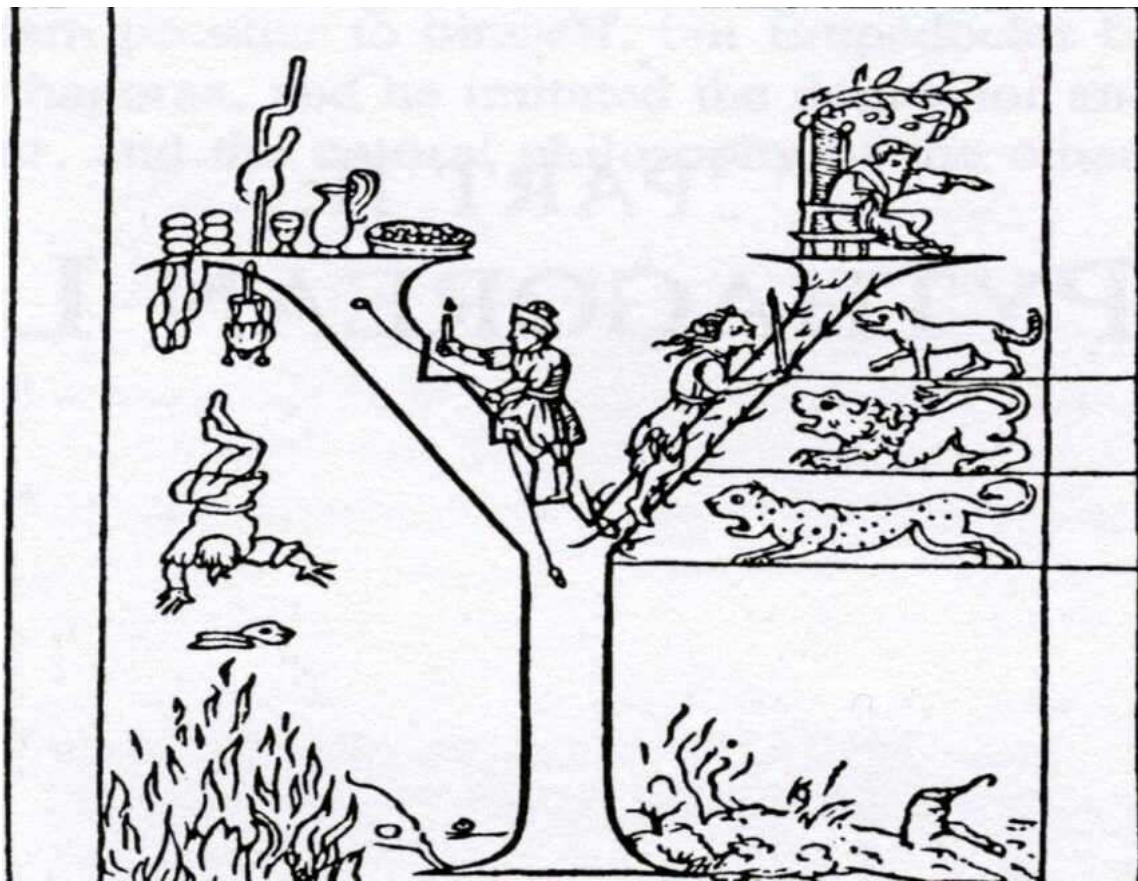
lodges and 17,500 members in 1989 to 640 lodges and 25,000 members in 1998. As of 2020, it has 930 lodges and over 33,000 members.

Today, the Grand Lodge of France has 242 lodges of 4 to 14 degrees (Loges de Perfection), 100 lodges of 15-18 degrees (Souverains Chapitres), 56 lodges of 19-30 degrees (Sublimes Areopages), 12 lodges of 31 degrees (Tribunaux Reginaux) and 5 lodges of 32 degrees (Consistories Regionaux). In total, close to 10,000 members work in these workshops at higher levels.

In the preparation of this text, the official brochures of the Grand Lodge of France were used as sources.

**Br. MS
In the Orient of France
18.09.6021 G.I.S.**

Zvuci tajne i zvuci tišine

“Čovek je tajna i zagonetka, i ako čitav život provedeš u njenom odgonetanju, nemoj reći da si uzalud proživeo vek.”

Dostoevski

Šta se dešava u tišini? Možemo li prihvati tajnu? Možemo li živeti sa sumnjama? Mnogi tvrde da čutanje može podstići na razmišljanje i disciplinu. Značaj tišine naglašen je u praktično svim misterioznim tradicijama. Tajna i tišina igraju veliku ulogu u masonskom učenju. Smatra se da je Pitagora, rekao:

“Tišina je prvi kamen hrama mudrosti. Slušajte i bićete mudri; početak mudrosti je tišina.”

Da li je negovanje tišine način da se postane mudar?

Razmišljajući na ova pitanja uvek sam se osvrtao na mnoge grčke filozofe za koje bi se moglo reći da je njihova potraga za mudrošću,

filozofija, bila sve, početak i kraj. U osnovi, mnogi od nas žele biti mudri. Da znamo istinu. Da upoznamo sebe. Da poznajemo druge. Da znamo odgovore na pitanja. Međutim nisam siguran da se u potpunosti može razumeti tišina. Citirajući Pitagorou, kao velikog zagovornika tajne i tišine i kada bismo se osvrnuli na ono što se zna o pitagorejskom načinu života, može se zaključiti da su drevna Braća bila prilično osetljiva u pogledu tišine jer su verovali da tišina razvija moć pažnje i moć pamćenja.

Tajna i tišina su vrline koje čine samu suštinu masonskog karaktera i nije bez razloga što ove reči stoje uklesane kao podsetnik. Setimo se samo zakletve koju smo položili kada smo primljeni u bratstvo *“Neka mi jezik bude iščupan, grlo prerezano, neka mi bude suđeno kao osobi bez moralne vrednosti nedostojnoj da pripada slobodnom zidarstvu”*, pada mi na pamet kao kazna

za kršenje te tištine. Isti principi tajnosti i tištine postojali su u svim drevnim misterijama.

Manli P. Hal proučavajući jedan od pitagorejskih simbola (pitagorejsko epsilon) u svom delu *Misterije*, podsetio me na pesmu Roberta Frosta "Put kojim se ne ide". Zemaljska mudrost ili božanska mudrost ? Kojim ćemo putem krenuti to je na nama samima. Treba pažljivo da biramo. Zemaljskim ili duhovnim?

Osvrćući se na svoj život, pitam se koliko sam se puta suočio sa ovim izborom (i još uvek)? Ponekad je jednostavnije biti zauzet nepro-mišljenim svakodnevnim brušenjem. Međutim, mudri ljudi su ljudi koji donose teške odluke, koji znaju stvari - stvari koje su bitne. To znanje su dobro iskoristili u praksi.

Konfučije je jednom rekao da postoje tri načina za učenje Mudrosti :

- Prvo, refleksijom, koja je najplemenitija
- Drugo, imitacijom, što je i najlakše ; i

- Treće po iskustvu, što je najgore.

Iz ovoga navedenog, možemo videti da su drevni filozofi itekako razmišljali o prirodi mudrosti i tištine. Ali kakav značaj tiština i tajnost ima za naše moderno doba?

Život u civilizacijskom okruženju pun je zaglušujuće buke, koju čovek sam stvara. Sve je manje prirodne buke i u njoj unutrašnje (tištine). U svakom od nas obitava svest, glas koji upozorava "da je put do sebe u nama samima!" Taj glas retko slušamo. Preglasavaju ga glasovi svakodnevnice , inercija.

Davno su istočnjački mudraci izrekli da se suština materije i duha nikada ne mogu sresti. Nema prostora za oboje. Svako mora izabrati čemu će posvetiti svoj život, civilizacijskoj ili prirodnoj buci. Ako se opredelimo za prvu zaslepiće nas varljivim materijalnim sjajem. Uložimo li svu energiju, nadglašaćemo prirodni unutrašnji mir i spokoj, izgubićemo svoje autentično biće, sebe. Izgubićemo i svet oko sebe. Tada ćemo vapiti za samoćom i "tišinom", ne shvatajući da ona nije lek po sebi. Pre nego se tiština ostvari mora se naučiti razlikovati istinita tiština od lažne, prirodna i večna od prividne. Mora se naučiti živeti u tišini.

Izvan muzičkog dela muzike nema. To su znale stare kulture. Šta smo naučili od njih? Ništa. Danas, u jeku velike civilizacijske buke, po definiciji tištine ima. Iako to može izgledati čudno, tako nije! Tištine nema. Uz to, glas tištine prirode je

nečujna poruka, u celini još uvek neznana, skrivena i mistična. U njoj se susreću svetovi zemaljski i božiji, a sa njenim iščitavanjem smo na delu da shvatimo sve tajne prirode koje se jednostavno zovu život.

Priroda nam je velikodušno dala mogućnost da kroz frekvencije otkrivamo lepote nepoznatih lica pojava (ne samo sluhom). Trajanje tih tajni zavisi od nas, ljudskog umeća da to što je oko nas na adekvatan način sagledamo.

Traženje istine i pronalaženje mudrosti imaju instrumentalnu vrednost za savremeni svet. S druge strane, nisu sve tištine jednake. Neke tištine ne vode ka istini. Pretpostavkama da bismo mogli da organizujemo sve vreme u tišini u potrazi za prepoznavanjem mogućnosti mogu biti istinite, ali to ne izgleda kao put mudrosti. Ono što želimo da znamo jesu tištine koje su bitne i vode ka istinama koje su relevantne za naše praktične projekte i društvo. Neke istine su očigledno efikasnije od drugih.

Gledajući u izgled kecelje 4 stepena vidim crno i belo. Njeno stvaranje harmonije ravnotežom suprotnosti je suštinska filozofska i moralna lekcija. Bela boja je boja čistoće i svetlosti, crna boja je boja žalosti i smrti. Smrt se graniči sa onim što znamo o životu. Činjenica da je život prolazan samim tim nas čini dragocenijim. Tajna je ravnoteža. Život je dragocen. Suzdržavati se od smrti je prirodno, ali nikada ne smemo dozvoliti da nas taj prirodni impuls učini uplašenim.

Plava boja na kecelji predstavlja nebo, a Svevideće oko sa sunčevim zracima ne predstavlja samo Božanstvo, već i sunce, izvor vidljive svetlosti. Nebo predstavlja cilj i nadu svakog masona, a Svevideće oko nas podseća da sve što radimo, radimo u neposrednom prisustvu Boga. Čak i kao njegovo drugo značenje, sunce, podseća nas na toplinu i ljubav prema Bogu. Venac napravljen od masline i lovora, simbol mira i pobjede. Pobeda kao i uvek nije pobeda nad drugima, već pobeda nad samim sobom – jer to je jedina pobeda koja donosi mir kao nagradu. Sve ovo ukazuje na glavne lekcije 4° a to su tajnost, poslušnost i vernost.

Tajnost se mora shvatiti u masonskom smislu. To nije neka zavera, skriveni motivi ili "dela učinjena u tami". Za masona to je sposobnost zadržavanja samopouzdanja, tolerancija. Veliki filozofski sistemi su kroz vekove učili da je ova sposobnost prvi korak u razvoju samodiscipline i samokontrole. Dužnost i tajnost su temelji ne samo masonske živote već i kreativnog.

Onaj ko dosegne pravu tišinu nikada više neće imati osećaj samoće; biće uvek povezan sa drugima, i ne samo sa ljudima već celom prirodom. Tada će čuti tišinu kao buku mnoštva, to jest buku postojanja.

**Tajni Majstor B.A.,
Šabac**

Literatura :

Ritual 4 stepena Silence and Solemnity in Craft Freemasonry - Shawn Eyer
Tajna učenja svih epoha – Manli P. Hal
Misterije – Manli P. Hal
<https://www.amazon.com/Divine-Harmony-Life-Teachings-Pythagoras/dp/0985424117>